

EESC Info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

February 2022 | SL

POSEBNA IZDAJA EESO info – Nagrada za civilno družbo 2021

[Pogled s terena – S3, 16. del – Zeleno, ki te ho?em zeleno](#)

Pravičen in zeleni prehod je izvedljiv le s pomočjo civilne družbe. Ljudje in organizacije v vsej EU si prizadevajo za razvoj inovativnih, na ljudi osredotočenih načinov boja proti podnebnim spremembam. EESO je leta 2021 sklenil, da bo svojo nagrado za civilno družbo podelil petim organizacijam, ki veliko prispevajo k soočanju z izzivi podnebnih sprememb. Povabili smo jih, da nam za tokratni Pogled s terena povejo svoje zgodbe.

Cillian Lohan, podpredsednik EESO, pristojen za komuniciranje, najprej pojasni, zakaj ne smemo spregledati podnebnih ukrepov, ki jih izvajajo številni posamezniki in skupnosti na terenu. **Guy de Koninck** iz belgijske organizacije *Grootouders voor het klimaat* (Stari starši za podnebje), ki je prejela prvo nagrado, nam je povedal več o njenem projektu „Naši prihranki za njihovo prihodnost“ in prizadevanjih za spodbujanje medgeneracijske solidarnosti. **Monica Guiteras** iz katalonske organizacije *Associació Catalana Enginyeria Sense Fronteres* (Inženirji brez meja), je razložila, da se proti energetske revščini borijo tako, da tistim, ki se z njo spopadajo, pomagajo najti in izraziti svoj glas. **Costin Dragne** iz Romunije je govoril o projektu „educlick“, s katerim nevladna organizacija *Ateliere Fără Frontiere* (Delavnica brez meja) spodbuja krožno gospodarstvo in odpravlja socialne krivice. Urbanistični studio *Prostorož* se bori proti višanju temperature v Ljubljani. **Zala Velkavrh** nam je opisala ustvarjalni projekt studia, zaradi katerega so prejeli nagrado. **Madis Vasser** iz koalicije zelenih NVO v Estoniji pa nam je pojasnil, kako vabijo različne interesne skupine, da

skupaj razpravljajo o tem, kako naj država preide z uporabe oljnega skrilavca na bolj zelene vire energije, ne da bi pri tem kogar koli prezrli. (tk/II)

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	GA	HR	IT	LV	LT	HU	MT
NL	PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV								

UVODNIK

Uvodnik

POSTANITE DEL REŠITVE IN NE PROBLEMA!

Drage bralke in bralci!

Zadnja nagrada EESO za civilno družbo je bila posvečena podnebnim ukrepom, temi, ki mi je posebej pri srcu.

Morda se zdi, da je realnost podnebne krize zdaj že tako očitna, da se je vsi zavedamo in da si ves svet že enotno prizadeva, da bi preprečil lasten propad. Kljub številnim prizadevanjem v tej smeri pa še vedno nismo naredili dovolj

in je treba še vedno ponavljati, da bodo podnebne spremembe kmalu dosegle točko, s katere ne bo več povratka, in da bodo lahko ogrozile obstoj sveta, kot ga poznamo,

zato ne morem nikdar dovolj poudariti, kako pomembno je v boju proti podnebnim spremembam združiti vse naše sile. Tej odgovornosti ne more nihče ubežati.

EESO meni, da je uspeh evropskega zelenega dogovora, v okviru katerega se je EU zavezala, da bo do leta 2050 dosegla podnebno nevtralnost, odvisen od ukrepanja in zavezanosti vseh akterjev. Organizacije in posamezniki na terenu ključno prispevajo k spreminjanju norm in vedenjskih vzorcev, ustvarjanju okolju prijaznejših lokalnih gospodarstev in spodbujanju prehoda na družbe na lokalni ali regionalni ravni.

S tem, da je nagrado za civilno družbo leta 2021 posvetil podnebnim ukrepom, je želel EESO počastiti in predstaviti dosedanja prizadevanja nedržavnih akterjev za varstvo podnebja.

Razglasili smo zmagovalce projektov, katerih cilj je pravičen in zeleni prehod na nizkoogljično gospodarstvo. Namen nagrade je bil spodbuditi tekoče projekte in navdihniti nove in mislim,, da nam je uspelo.

Prejeli smo kup zamisli, ki vzbujajo upanje, da bomo morda le zmagali v tej bitki. Iz vseh koncev Evrope so nam poslali navdihujoče in ustvarjalne projekte boja proti podnebnim spremembam. Ni bilo lahko izbrati zmagovalcev, saj menimo, da si vsi kandidati zaslužijo priznanje. Več o njih si lahko preberete v brošuri, posvečeni letošnji nagradi.

Odločili smo se nagraditi pet projektov, ki so vsak po svoje izjemni in obravnavajo nekatera najbolj pereča vprašanja, s katerimi se soočamo pri prehodu na podnebno nevtralno gospodarstvo in družbo.

Naših pet nagrajencev s svojimi pomembnimi prizadevanji spodbuja trajnostne naložbe in opozarja na pomembno vlogo starejših generacij; obravnava energijsko revščino in daje besedo tistim, ki se z njo spopadajo; omogoča, da krožno gospodarstvo poteka na terenu, hkrati pa dejavno spodbuja socialno pravičnost; z uvajanjem inventivnih in interaktivnih aplikacij se bori proti segreganju mest ali povezuje akterje energetskega prehoda in jih vabi k pomembnim razpravam in iskanju izvedljivih rešitev.

Na slovesnosti ob podelitvi nagrad 9. decembra v Bruslju mi je bilo zato v čast, da sem lahko izročil nagrade našim petim nagrajencem. V tej številki lahko preberete več o njihovih fantastičnih projektih, predstavljenih v intervjujih, ki smo jih opravili z njimi. Pripravili bomo tudi podkast, v katerem nam bodo vsi spregovorili o svojih prihodnjih načrtih in o tem, kako jih je nagrada EESO spodbudila k nadaljevanju dela.

Preberete si pa lahko tudi članek o enem od dobitnikov nagrade civilne družbe leta 2020, ki je v Združenem kraljestvu prejel prestižno nagrado za podnebje. Posebej veseli smo, ko slišimo, da jim je nagrada EESO koristila, saj so lahko nadaljevali svoje projekte in začeli izvajati nove, ki so že deležni pohval in priznanj. Zato nismo le ponosni, ampak še trdneje odločeni, da bomo nadaljevali z našo nagrado in dajali priznanje čudovitemu delu, ki ga organizacije civilne družbe in ljudje po vsej Evropski uniji opravljajo na terenu v zvezi z različnimi vprašanji.

Prijetno branje in zapomnite si: vsi moramo prispevati k boju proti podnebnim spremembam, ne glede na to, kako velik ali majhen je naš prispevek ali celo naše žrtvovanje. Vsi smo del rešitve, zato nehamo biti del problema!

Cillian LOHAN

, podpredsednik EESO, pristojen za komuniciranje

[NAGRADA ZA CIVILNO DRUŽBO ZA LETO 2021 V MEDIJIH](#)

Izbrali smo nekaj naslovov zgodb, ki so jih mediji objavili o nagradi za civilno družbo za leto 2021.

Belgija – De wereld morgen: [Grootouders voor het Klimaat wint belangrijke Europese prijs](#)

Bulgarija – Politika: [Асоциация на пенсионери получи европейска награда за гражданско общество и опазване на климата](#)

Hrvaška – Tportal.hr: [U Nagradu civilnog društva posvećenu klimi osvojila je belgijska udruga “Bake i djedovi za klimu”](#)

Italija – Apiceuropa: [Premio CESE per la società civile 2021](#)

Španija – El Diario: [Las asambleas contra la pobreza energética en Barcelona, premiadas por la UE](#)

Romunija – Bursa: [Țara noastră a fost premiată de Comitetul Economic și Social European pentru implicarea în acțiuni climatice](#)

NEW PUBLICATIONS

[Oglejte si posnetek predstavitve projektov, ki so prejeli nagrado za civilno družbo 2021](#)

Videoposnetek o nagrajenih projektih si lahko ogledate tu.

Climate action

Successful experiences and promising practices from the 2021 EESC Civil Society Prize

[Na poti k pravi?nemu prehodu – kjer je volja, je tudi pot...](#)

EESO je izdal brošuro, v kateri predstavlja vseh pet prejemnikov svoje nagrade za civilno družbo za leto 2021. Vsi, ki želite izvedeti kaj več, boste v brošuri našli tudi zanimiva dejstva o številnih drugih izjemnih podnebnih projektih, ki smo jih prejeli, ter veliko splošnih informacij o delu EESO na področju podnebja in o sami nagradi.

Brošuro lahko prenesete na naslovu:

<https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/qe-01-21-440-en-n.pdf>

(II)

NOVICE EESO

[Nagrado EESO za civilno družbo, ki je bila v letu 2021 podeljena za podnebne ukrepe, je prejelo belgijsko združenje Stari starši za podnebje](#)

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je 9. decembra podelil nagrade petim neprofitnim organizacijam in združenjem, katerih ustvarjalni in navdihujoči podnebni projekti spodbujajo pravičen in zeleni prehod na nizkoogljično gospodarstvo, ki bo odporno na podnebne spremembe.

Nagrada v višini 50.000 EUR je bila razdeljena med pet zmagovalnih projektov. Belgijsko združenje Grootouders voor het Klimaat (Stari starši za podnebje) je prejelo prvo nagrado v višini 14.000 EUR, druge štiri organizacije pa so prejele vsaka po 9.000 EUR.

Razvrščene so bile po naslednjem vrstnem redu: špansko združenje [Associació Catalana Enginyeria Sense Fronteres](#) (Katalonsko združenje inženirjev brez meja), romunsko združenje [Ateliere Fara Frontiere](#) (Delavnica brez meja), slovenski urbanistični studio Prostorož in estonska mreža nevladnih organizacij Estonsko zeleno gibanje, Estonski sklad za naravo in Estonski center za okoljsko pravo.

Predsednica EESO **Christa Schweng** je na podelitvi nagrad, ki je potekala po spletu in v Bruslju, čestitala petim nagrajencem in vsem, ki so se potegovali za nagrado. „Projekti, ki smo jih prejeli, dokazujejo vrednost in ustvarjalnost na različnih področjih, povezanih s podnebjem,“ je dejala in dodala: „Trdno verjamemo, da bodo tovrstni projekti pomagali doseči podnebno nevtralnost in pravičen prehod. EESO je kot odločen podpornik evropskega zelenega dogovora globoko prepričan, da je treba državljanke in podjetja postaviti v središče zelenega prehoda ter zagotoviti, da nihče ne bo prezrt.“

Cillian Lohan, podpredsednik EESO, pristojen za komuniciranje, je dejal: „Podnebne spremembe bomo lahko obvladali samo z dejavno udeležbo vseh delov družbe. Potrebna sta premik od posvetovanja in sodelovanja, usmerjenega od zgoraj navzdol, k modelu sooblikovanja, soustvarjanja in opolnomočenja. Pozitivne zgodbe, kot so projekti dobitnikov naše nagrade, so dokaz tega sooblikovanja in soustvarjanja ter vključujejo ljudi in organizacije. Vse te številne ideje nam vlivajo upanje, da boj proti podnebnim spremembam še zdaleč ni izgubljen.“

DOBITNIKI NAGRADE EESO ZA CIVILNO DRUŽBO 2021

Letošnji zmagovalec je združenje starih staršev iz belgijske regije Flandrija. Združenje [Grootouders voor het Klimaat \(Stari starši za podnebje\)](#) si prizadeva za boljši in bolj trajnostni svet za svoje vnuke. S kampanjo „Naš prihranki za njihovo prihodnost“ spodbuja okoli 2,4 milijona belgijskih babic in dedkov, naj svoje prihranke, ki naj bi po ocenah skupno znašali 910 milijard EUR, namenijo za bolj trajnostne projekte.

Kampanja je usmerjena tudi na finančni in vladni sektor. Vlagatelje in ustanove spodbuja k trajnostnemu ukrepanju in jih poziva, naj se preusmerijo k trajnostnemu financiranju, spodbuja pa tudi finančno pismenost študentov. Združenje želi poudariti ključno vlogo, ki jo lahko imajo pri podnebnih ukrepih starejši.

Tiskovni predstavnik združenja **Guy De Koninck** je ob prevzemu nagrade dejal: „Počaščeni smo, da nagrado prejemo skupaj s še štirimi izjemnimi projekti. Skrbi nas za planet. Slišali smo krike mladih in se jim pridružili pri njihovim pohodih za prihodnost. Če je denar sveta vladar, se danes vlada na napačen način. To moramo spremeniti, kar je tudi cilj naše kampanje. Z denarjem, ki ga imamo na voljo, lahko uvedemo spremembe. To sporočilo pošiljamo vladam, bankam ter drugim babicam in dedkom. Nagrada EESO predstavlja velika moralno in finančno podporo naši kampanji.“

Druga nagrada je bila podeljena španskemu združenju [Associació Catalana Enginyeria Sense Fronteres \(Katalonsko združenje inženirjev brez meja\)](#). V času, ko se 11 % španskih gospodinjstev spopada z energetske revščino, se to katalonsko združenje bori za podnebno pravičnost, ki temelji na človekovih pravicah. Ljudi, ki se soočajo z energetske revščino, vključuje v tekoče razprave o izrednih podnebnih razmerah, da bi prikrajšanim posameznikom pomagali pri uveljavljanju njihove temeljne pravice do dostopa do osnovnih storitev.

Tretje mesto je osvojilo romunsko združenje [Ateliere Fara Frontiere \(Delavnica brez meja\)](#). To v okviru projekta „educlick“ obravnava socialne krivice in ozavešča o prednostih krožnega gospodarstva. Združenje zaposluje marginalizirane posameznike, ki v delavnicah popravljajo odpadno električno in elektronsko opremo. Prenovljeno opremo nato podari šolam na območjih z omejenimi možnostmi in organizacijam, ki delajo z ranljivimi otroki.

Četrto nagrado je prejel slovenski urbanistični studio **Prostorož**, ki spodbuja prebivalce Ljubljane k ukrepanju proti posledicam podnebnih sprememb v prestolnici. Ta v svetovnem merilu postaja eno od mest, kjer se temperature višajo najhitreje. Pri projektu *Vročje točke* so prebivalce povabili, naj opredelijo lokacije v mestu, kjer je najbolj vroče, pri čemer so prejeli ogromno povratnih informacij o tem, kaj je treba storiti, da bi se izognili naraščajočim temperaturam.

Peta nagrada je bila podeljena estonski mreži nevladnih organizacij **Estonsko zeleno gibanje**, **Estonski sklad za naravo** in **Estonski center za okoljsko pravo**, ki si prizadevajo za spremembo odnosa do energije iz obnovljivih virov v državi, ki ima enega največjih ogljičnih odtisov v EU. Mreža je ustanovila platformo za dialog o energetskega prehodu med vsemi deležniki v severovzhodni Estoniji, kjer bo treba postopno opustiti industrijo naftnega skrilavca, za kar pa ni velikega navdušenja.

O NAGRADI ZA CIVILNO DRUŽBO 2021

Letošnja tema „podnebni ukrepi“ je pritegnila na desetine prijav iz 24 držav. Predloženi so bili najrazličnejši projekti, v katerih so bili poudarjeni inovativni pristopi, ki jih organizacije civilne družbe in posamezniki uporabljajo za reševanje podnebne krize.

Nagrada je pokazala, da ima lokalna raven ključno vlogo pri doseganju podnebne nevtralnosti do leta 2050, kot se je EU zavezala v okviru evropskega zelenega dogovora. EESO upa, da bo njegova nagrada spodbudila civilno družbo, da prispeva k ustvarjanju okolju prijaznejšega lokalnega gospodarstva in k nadaljnjemu spreminjanju norm, vedenja in sistemov, ki so nas privedli na rob podnebne krize.

Nagrada za civilno družbo nagraduje „odličnost v pobudah civilne družbe“. Vsako leto se nanaša na drug vidik dela EESO. Leta 2019 je bila tema enakost spolov in opolnomočenje žensk, leta 2020 pa je EESO podelil enkratno nagrado za solidarnost civilne družbe, ki je bila namenjena boju proti COVID-19.

Več informacij o nagradi za civilno družbo 2021 je na voljo na njeni [spletni strani](#). (II)

Ali ste vedeli?

Prejemnik nagrade za civilno družbo za leto 2021 je združenje Grootouders voor het Klimaat (Stari starši za podnebje), katerega delo podpirajo mnoge, tudi znane osebnosti. Najslavnejša je gotovo Jane Goodall, legendarna in vodilna svetovna raziskovalka šimpanzov. Oktobra 2020 je bila izbrana za 100. ambasorko združenja.

Z vsakim računalnikom, ki ga nadgradimo, namesto da ga odvržemo, prihranimo 144 kg CO₂. Prejemnik nagrade iz Romunije Ateliere Fără Frontiere (Delavnica brez meja) je obnovil in podaril skoraj 25 000 računalnikov – izračunajte sami, koliko kilogramov CO₂ so doslej prihranili s tem!

Naš prejemnik nagrade iz Slovenije, studio Prostorož, pa se s svojim projektom Vroče točke loteva najbolj vročih lokacij v Ljubljani, ki po najnovejših napovedih postaja mesto, ki se segreva najhitreje na svetu. Vreme v Ljubljani leta 2050 naj bi bilo podobno vremenu v mestu Virginia Beach v ZDA. Enaka usoda čaka celotno osrednjo Evropo in Balkan, kjer naj bi se temperature po pričakovanjih najbolj dvignile, podnebje pa naj bi postalo takšno, kakršnega imajo mesta v Teksasu v ZDA.

Špansko združenje Associació Catalana Enginyeria Sense Fronteres (Katalonski inženirji brez meja) se bori proti energetske revščini tako, da besedo daje prizadetim, ki predstavljajo 11 % vseh gospodinjstev v Španiji. Podatki kažejo, da več ljudi v Španiji prezgodaj umre zaradi energetske revščine kot pa v avtomobilskih nesrečah. Leta 2019 je zaradi mrazu v stanovanju umrlo 100 000 Evropejcev, več kot 50 milijonov pa jih je živelo v domovih s puščajočo streho in vlažnimi zidovi ali tlemi. Istega leta je skoraj 80 000 milijonov ljudi v EU zamujalo s plačilom računov za energijo ali pa jih sploh niso mogli poravnati.

Še eden izmed prejemnikov naše nagrade, mreža nevladnih okoljskih organizacij iz Estonije, pa spodbuja prehod na obnovljive vire energije tako, da organizira smiselne dialoge med vsemi zainteresiranimi stranmi. V EU je pri proizvodnji električne energije iz obnovljivih virov vodilna Švedska, čeprav imata Norveška in Islandija zaenkrat višji delež obnovljivih virov v oskrbi s primarno energijo. Najnižji delež obnovljivih virov energije med vsem državami EU pa ima Malta.

Novice o prejšnjih zmagovalcih

Misija zmanjševanja odpadkov: nič novega v 2022

Britansko podjetje Cherwell Collective, ki je bilo lani med prejemniki nagrade EESO za solidarnost, je bilo za svoj novi projekt krožnega gospodarstva nedavno nagrajeno s prestižno britansko nagrado na področju okolja. To nepridobitno podjetje iz Oxforda se je med dobitnike naše nagrade za leto 2020 uvrstilo zaradi dobave hrane prebivalcem v stiski med pandemijo COVID-19. Hkrati jih je namreč tudi učilo, kako pridelati hrano zase in čim bolje izkoristiti vsa živila, ki jih niso potrebovali.

Z denarjem, ki ga je podjetje dobilo z nagrado EESO, je povečalo svojo pomoč ranljivim in okrepilo svojo misijo za zmanjšanje ogljičnega odtisa svoje skupnosti. Postal je glavni partner novega projekta s področja inovativnega ravnanja z odpadki Waste Innovation Station Headquarters (WISH) v grofiji Oxfordshire v Združenem kraljestvu.

Gre za vizijo krožnega gospodarstva, kjer se nič novega ne kupi, dokler niso izčrpane čisto vse možnosti za ohranitev predmetov v obtoku. Projekt se je že začel, in sicer s kampanjo z naslovom „Nič novega v 2022“ (*Nothing new in 22*), ki poziva posameznike k obljubi, da v eni sami panogi v letu 2022 ne bodo kupili nič novega. Deležen je bil velikega navdušenja in v Združenem kraljestvu dosegel precejšnjo prepoznavnost. Podjetje Cherwell Collective je 25. januarja prejelo sredstva iz sklada za

podnebno ukrepanje skupnosti (Community's Climate Action Fund) britanske loterije (National Lottery), iz katerega se bo projekt WISH tudi financiral.

Ustanoviteljica **Cherwell Collective, dr. Emily Connally**, je za EESO razkrila, da je nagrada EESO temu neprofitnemu podjetju zelo veliko pomenila.

„Nagrada EESO je prispevala k navdihu za naš naslednji projekt in služi za ujemajoče financiranje našega dela. Zavedam se, da ne bi mogli uspeli, če nam nagrada EESO ne bi odprla toliko vrat. Bili smo novo podjetje, z nagrado pa smo dobili legitimnost in priznanje za naše inovacije. Prejeta sredstva so bila brez omejitev, zato smo lahko vprašali skupnost, kaj potrebuje. Ta sredstva smo shranili in jih uporabili za uresničevanje želja naših uporabnikov,“ je dejala **dr. Connally**.

Uporabnike so anketirali in ugotovili, da ni soglasja glede potrebe po konkretnih živilih, obstajala pa je skupna želja, da prejmejo, „kar bi se drugače morda zavrglo“.

V skladu z njihovimi željami se je **Cherwell Collective** skupaj s partnerji lotilo projekta WISH, ki skupaj doseže več kot 50.000 ljudi in skuša skupnost usmeriti k manjšemu ogljičnemu odtisu z ozaveščanjem in predstavitvami načinov za zmanjševanje odpadkov.

WISH ima tudi interaktiven znanstveni muzej, kjer je čisto vsak razstavljeni eksponat izdelan iz odpadkov, javnost pa seznanja z ogljičnim odtisom teh odpadkov. Na voljo so tudi predstavitve in kompleti naredi-si-sam za zmanjšanje odpadkov, popravilo predmetov in zmanjšanje potrošnje/povpraševanja po novih proizvodnih linijah.

„Ljudi pozivamo, naj obljubijo, da bodo podprli krožno gospodarstvo. Da bodo predmete popravili ali uporabili za kaj drugega, da bodo svoje predmete dali naprej, predvsem pa da se bodo uprli želji, da bi si kupili kaj novega, ko pa je na voljo toliko predmetov, ki jih je nekdo že rad uporabljal,“ je dodala **dr. Connally**.

Čestitamo, Emily in Cherwell Collective! EESO je na vas več kot ponosen, hkrati pa tudi počaščen in zadovoljen, da je lahko prispeval k vašemu fantastičnemu projektu!

POGOVOR Z NAGRAJENCI

Za trajnostno zapuš?ino

„Stari starši za podnebje“ menijo, da imajo starejši od 55 let pomembno vlogo v boju proti podnebnim spremembam - njihov zmagovalni projekt „Naš prihranki za njihovo prihodnost“ spodbuja starejše, da pametno vlagajo svoj denar v korist našega planeta ter vnukom zapustijo boljši in bolj trajnosten svet. „Stari starši“ zdaj pripravljajo še druge zanimive projekte, ki spodbujajo medgeneracijsko solidarnost in trajnostne naložbe.

EESO info: Kaj vas je spodbudilo, da ste začeli s projektom ali pobudo?

Guy De Koninck: Zavest nas odraslih, starih 55 let in več, o naši odgovornosti za podnebje in o moči naše skupne finančne zmogljivosti, zaradi katere lahko prispevamo k prehodu na podnebju prijazno gospodarstvo. Teško je vedeti, kako natančno se ta kapital, torej naši prihranki, uporablja, mi, kot stranke, pa na to težko vplivamo. Obenem pa družba potrebuje kapital, da bi se lahko preoblikovala v skladu z bolj trajnostnimi načeli. Ta dva mehanizma bi se dalo bolje uskladiti.

Kako je bil vaš projekt sprejet? Ali ste od ljudi, ki ste jim pomagali, dobili kakšen odziv? (Če da, lahko navedete kakšen primer?)

Našo kampanjo so dobro podprli mediji in združenja starejših državljanov, kot je NEOS, ki so z nami organizirala delavnico in informacijo objavila v reviji za svoje člane. Odziv na naše uvide in na živahne razprave s finančnim sektorjem in ministri je bil zelo dober,

Kako boste ta posebna sredstva uporabili za dodatno pomoč skupnosti? Ali že načrtujete nove projekte?

Trenutno pripravljamo vodnik za trajnostne naložbe, medgeneracijsko delavnico za srednje šole in sodelovanje z drugimi nevladnimi organizacijami. Kampanjo želimo dodatno razvijati s predstavitvami in delavnicami za združenja starejših in šole ter jih širše promovirati in podpirati. Razmišljamo tudi o alternativnih oblikah razširjanja, na primer v obliki družabne igre, ter o francoski različici kampanje.

Kaj bi svetovali drugim organizacijam, da bi s tovrstnimi dejavnostmi in programi dosegle kar največ?

Ekipe za kampanjo mora biti usposobljena in navdušena in opraviti morate dovolj raziskav v podporo vašemu sporočilu. Poskrbite, da bo vaša ekipa imela priznano strokovno znanje, komunicirajte pa prek vseh sodobnih kanalov, da bi dosegli lokalno raven.

Kako optimistični ste glede možnosti, da bi EU dosegla cilje zelenega dogovora?

Gre za zgodovinski prispevek k zelenemu prehodu. Največji izziv je uresničiti cilje v praksi. Kot stari starši bi radi prispevali k podnebnim ukrepom.

Vročina v mestu

Urbanistični studio Prostorož je želel raziskati, kako so prebivalci Ljubljane počutijo ob naraščajočih temperaturah v mestu, bil pa je tudi nezadovoljen zaradi neukrepanja občinskih organov. Tako je začel projekt Vroče točke in ljudi povabil, naj na digitalnem zemljevidu poiščejo najbolj vroče kraje v mestu. Prebivalci in mediji so se na projekt odzvali v presenetljivo velikem številu in tudi s konkretnimi predlogi o tem, kako se boriti proti vse višjim temperaturah v mestu. Predstavnica studia Zala Velkavrh je z nami delila skrivnost uspeha projekta in njihove prihodnje načrte.

EESO info: Kaj vas je spodbudilo, da ste začeli s projektom ali pobudo?

Zala Velkavrh: Prva polovica naše pobude se je rodila iz nezadovoljstva, druga polovica pa iz radovednosti. Kljub temu, da mestne oblasti dobro poznajo učinke podnebnih sprememb in toplotnih otokov v mestih, je bilo sprejetih le malo ukrepov. Po drugi strani pa nas je zanimalo, ali oziroma kako prebivalci Ljubljane poleti doživljajo mestno vročino.

Kako je bil vaš projekt sprejet? Ali ste od ljudi, ki ste jim pomagali, prejeli kakšen odziv? (Če da, lahko navedete kakšen primer?)

Vzpostavili smo zelo preprosto mrežo in pričakovali skromen odziv. Na naše presenečenje so prebivalci Ljubljane in mediji pokazali veliko zanimanja za pobudo in se ji pridružili. Ljudje so v manj kot treh tednih opozorili na 700 vročih točk (lokacijah v mestu, kjer so temperature zelo visoke).

Kako boste ta posebna sredstva uporabili za dodatno pomoč skupnosti? Ali že načrtujete nove projekte?

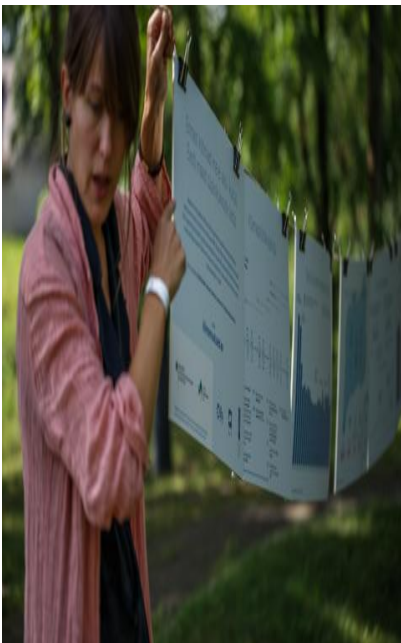
Sredstva bomo znova vložili v naložbe v mesto. Ena od lokacij, kjer je pojav mestnih toplotnih otokov še posebej pereč, je okolica univerzitetnega kliničnega centra, ki je največji zdravstveni center v državi. Zaradi pandemije COVID-19 je javni prostor okoli zdravstvenih ustanov dobil novo vlogo – postal je čakalnica, kraj, kjer delavci preživljajo svoj odmor, v času, ko je število okužb s COVID-19 nižje kot danes, pa tudi prostor, kjer se pacienti srečujejo s svojimi svojci. Sodelovati želimo z mestno občino, predstavniki zdravstvenih ustanov, pacienti in zdravstvenimi delavci, da bi izboljšali vsaj nekaj takšnih mikroprostorov ter jih naredili hladnejše in prijetnejše.

Kakšne nasvete bi dali drugim organizacijam, da bi dosegle uspeh pri tovrstnih dejavnostih in programih?

Namesto da bi govorili o prihodnosti, smo poskušali razumeti, kako se ljudje soočajo z učinki podnebnih sprememb danes. Uporabili smo pogovorni jezik in se osredotočili na vsakdanje (resnične) izkušnje pešcev, kolesarjev in drugih uporabnikov javnega prostora. Odziv je bil zelo dober. Podnebne spremembe namreč niso več le abstraktna grožnja.

Kako optimistični ste glede možnosti, da bi EU dosegla cilje zelenega dogovora?

Glede na razvoj dogodkov v zvezi z zeleno energijo v letošnjem letu in dejstvo, da nobena država članica EU ni dosegla ciljev iz Pariškega sporazuma, smo zelo pesimistični.

Postati aktiven

Tri estonske nevladne organizacije — Estonsko zeleno gibanje, Estonski sklad za naravo in Estonski center za okoljsko pravo - so se naveličane poslušanja vedno istih izgovorov odločile, da bodo ukrepale in povezale različne deležnike v razpravo o pravičnem prehodu v državi, ki ima enega največjih ogljičnih odtisov na svetu. Njihov projekt se osredotoča na severovzhodni del države, kjer je naftni skrilavec še vedno najpomembnejše gorivo in kjer je večina delovnih mest odvisna od industrije naftnega skrilavca, ki jo bo treba postopno opustiti. Zavedale so se, da razprava ne bo lahka, vendar pa so rezultati spodbudni.

EESO info: Kaj vas je spodbudilo, da ste začeli s projektom oziroma pobudo?

Madis Vasser: Estonska okoljska gibanja že desetletja pozivajo k postopnemu opuščanju fosilnih goriv, vendar so zahteve vedno naletale na iste izgovore: Kaj pa delovna

mesta? Kaj pa gospodarstvo? To je izjemno težka naloga, kdo bo prevzel odgovornost? itd. Tako so se leta 2018 tri nevladne organizacije odločile začetni skupni projekt za vodenje pomembnega dialoga med vsemi deležniki o pravičnem prehodu z glavnega fosilnega goriva, ki je naftni skrilavec.

Kako je bil vaš projekt sprejet? Ali ste od ljudi, ki ste jim pomagali, prejeli kakšen odziv? (Če da, lahko navedete kakšen primer?)

Odziv je bil dober – predstavniki vseh strani so se dejansko srečali in razpravljali o vprašanih. Kot nam je kasneje zaupal eden od občinskih predstavnikov v regiji, kjer se pridobiva naftni skrilavec, je pričakoval še eno nesmiselno okoljsko srečanje, vendar je priznal, da je bil dogodek resnično smiseln.

Med projektom in po njem smo imeli tesne stike z lokalnimi prebivalci, predstavniki industrije in vladnimi uradniki. Deloma zaradi tega povezovanja je bila Estonija ena prvih držav članic, ki je dokončala svoj območni načrt za pravični prehod za Sklad za pravični prehod.

Kako boste s prejetimi sredstvi dodatno pomagali skupnosti? Morda že načrtujete nove projekte?

Sredstva bomo uporabili za razširitev nekaterih dejavnosti prvotnega projekta, kot je usklajevanje velike mreže nevladnih organizacij za podnebje, ki spodbuja sodelovanje med lokalnimi organizacijami na področju podnebnih vprašanj.

Podpora se uporablja tudi za razvoj nadaljnjih projektov, ki so zdaj bolj osredotočeni na lokalno raven.

Kaj bi svetovali drugim organizacijam, da bi s podobnimi dejavnostmi in programi dosegle kar največ?

Kot so nam dejali na enem od tečajev usposabljanja programa Evropske podnebne pobude (EUKI): postanite aktivni in ne bojte se konflikta. To pomeni, ne bojte se stopiti v stik z različnimi deležniki, saj je zdaj morda ravno čas, ko razmišljajo podobno kot vi.

Hkrati pa se morate zavedati, da si nekateri deležniki morda sprva ne bodo zaupali ali da bodo imeli zelo različne poglede glede najboljših rezultatov tega sodelovanja, zato se je treba pripraviti na takšne konflikte in se z njimi ukvarjati, namesto da bi se izogibali problemom.

Verjamete, da bo EU dosegla cilje zelenega dogovora?

Menim, da bomo zaradi stanja okolja najprej še bolj ambiciozni kot zdaj, nato pa bomo te cilje dosegli z bolj sistematičnimi spremembami življenjskega sloga in vzorcev potrošnje, saj ni drugega izvedljivega načina za ublažitev najhujših posledic ekološke in podnebne krize.

Zmagovalna rešitev iz Romunije

Izjemen projekt educlick romunske organizacije Ateliere Fără Frontiere na prav poseben način združuje dve pereči temi današnjega časa - socialno pravičnost in krožno gospodarstvo: ljudi iz socialno šibkih okolij zaposluje v delavnici, kjer popravljajo odpadno električno in elektronsko opremo. Popravljen opremo nato podarijo šolam na območjih z omejenimi možnostmi. Costin Dragne iz te nevladne organizacije nam je povedal več o projektu in kakšen pomen ima nagrada EESO za njihovo delo.

EESO Info: Kaj vas je napeljalo na zamisel o vašem projektu?

Costin Dragne: educlick, prva delavnica Ateliere Fără Frontiere, je nastala leta 2008, da bi rešili socialno in okoljsko vprašanje: slabe zaposlitvene možnosti ljudi iz socialno šibkih okolij in velike količine električne in elektronske opreme, ki konča na odpadnih, ne da bi jo reciklirali ali ponovno uporabili.

Naš program darovanja računalniške opreme šolam po vsej državi se neposredno odziva na ti socialni vprašanja, saj podpira izobraževanje na prikrajšanih območjih in hkrati spodbuja ponovno uporabo, ki je okolju veliko prijaznejši proces z manjšim ogljičnim odtisom.

Kako je bil vaš projekt sprejet? Ali ste od ljudi, ki ste jim pomagali, prejeli kakšen odziv? (Če da, lahko navedete kakšen primer?)

Šole, nevladne organizacije in javne ustanove, ki so sodelovale v našem projektu, so se na naš poziv odzvale pozitivno. Z njihovo pomočjo smo v 13 letih svojega delovanja ustvarili mrežo izobraževalnih partnerjev, prek katere smo darovali več kot 23 000 računalnikov več kot 500 000 uporabnikom.

Številni izobraževalni partnerji, s katerimi sodelujemo, so nam povedali, katere druge vrste opreme še potrebujejo, da bodo ostali v koraku z digitalno dobo: kopirne stroje, video projektorje, interaktivne table in drugo. Tako smo lani začeli širiti dejavnosti delavnice in popravljati nove vrste opreme, da bi jo podarili šolam.

Kako nameravate ta denar uporabiti za dodatno pomoč skupnosti? Ali že načrtujete nove projekte?

Ekipa že pripravlja nove projekte, da bi leta 2022 več kot 200 romunskih šol opremila z digitalnimi napravami, popravljenimi v delavnici educlick. Denar bomo uporabili za izvedbo teh projektov, še posebej za posodobitev infrastrukture naše popravilnice (zaščitna oprema, logistični material, orodje in drugo).

Kaj bi svetovali drugim organizacijam, da bi s svojimi tovrstnimi dejavnostmi in programi dosegle rezultate?

Mislím, da je mogoče naš poslovni model enostavno uporabiti v kateri koli državi članici EU, zato povsod spodbujamo organizacije, da sklepajo trajnostna partnerstva z zasebnimi in javnimi akterji.

Sodelovanje z ustanovami in podjetji, ki želijo s ponovno uporabo odpadnih računalniških naprav prispevati k boju proti podnebnim spremembam in k digitalizaciji izobraževanja, je najpomembnejši korak za uspeh programov, kakršen je educlick.

Kako optimistični ste glede možnosti, da bi EU dosegla cilje zelenega dogovora?

Pozitiven okoljski učinek civilne družbe, ki ga opažamo pri kolegih iz drugih držav, nam nedvomno vliva zaupanje v možnost, da EU doseže cilje zelenega dogovora.

Če bomo še naprej spodbujali izkušnje drugih akterjev v zelenem sektorju in se učili iz njih, imamo dobre možnosti, da EU postane zgled za okolju prijazen prostor.

Osvojitve tretjega mesta nagrade za civilno družbo je okrepila našo željo, da bi v prihodnjih letih k temu cilju prispevali še več, sploh zdaj ko vemo, da imamo podporo in spodbudo na evropski ravni.

Opolnomočenje energetske revnih

Združenje Katalonski inženirji brez meja je trdno odločeno, da spremeni dojemanje ljudi, ki se soočajo z energetske revščino, kot brezmočnih žrtev. V ta namen je začelo organizirati srečanja, da bi dalo besedo ljudem, ki imajo slab dostop do energije ali vode, ali tistim, ki težko plačujejo račune. Mònica Guiteras iz združenja je pojasnila, da so srečanja za te ljudi varen in dostopen kraj in so jim pokazala, da niso žrtve, temveč protagonisti in akterji sprememb pri energetske preходу.

EESO info: Kaj vas je spodbudilo, da ste začeli z vašim projektom oziroma pobudo?

Mònica Guiteras Blaya: Posledice energetske revščine so se doslej obravnavale z vidika blaginje, zaradi česar so prizadeti pogosto veljali za žrtve ali pa so bili okrivljeni „slabe“ potrošnje. Za nas je bilo jasno, da je nujen bolj horizontalen pristop in da je treba družinam, ki se soočajo z energetske revščino, dati več odgovornosti tako, da se jih obravnava kot

protagoniste in akterje sprememb v sedanjem energetske preходу.

Kako je bil vaš projekt sprejet? Ali ste od ljudi, ki ste jim pomagali, prejeli kakšen odziv? (Če da, lahko navedete kakšen primer?)

Udeleženci menijo, da je ta pobuda zelo nujna, saj se pogosto čutijo brezmočne v odnosu do velikih podjetij za oskrbo ali pa se jim zdi, da imajo uprave zelo birokratski pristop. Srečanja na temo energetske revščine so za prizadete varen in dostopen kraj, kjer se nikogar ne obsoja in nihče ne več od drugih. So kraj za krepitev razumevanja izkušenj vseh ljudi, da bi lahko živeli bolje, imeli na voljo več informacij in hkrati aktivno sodelovali v družbi.

Kako boste ta posebna sredstva uporabili za dodatno pomoč skupnosti? Ali že načrtujete nove projekte?

Nagrada, ki smo jo prejeli, nam bo v veliko pomoč in bo povečala ozaveščenost o projektu. Še vedno ne moremo doseči veliko ljudi, ki živijo na obrobju – tistih, ki se sploh ne zavedajo, da tovrstna srečanja obstajajo. Poleg tega nam bo pomagala, da bomo prizadete kontaktirali na inovativne in smiselne načine. Tega smo se morali lotiti med pandemijo, ko smo uvedli srečanja, ki so deloma potekala osebno in deloma na daljavo. Eden glavnih ciljev, ki smo si jih zastavili ob tem priznanju in finančni nagradi, je delo na področju inovacij, razširjanja in komuniciranja, da bi združili vse bolj različne ljudi.

Kakšen nasvet bi dali drugim organizacijam, da bi pri tovrstnih dejavnostih in programih dosegle rezultate?

Za nas so se kot ključni izkazali tesni stiki z lokalnimi organizacijami, zunaj običajnih sektorjev, v katerih delujejo naše organizacije. Smo okoljska nevladna organizacija in vzpostavili smo velika lokalna partnerstva za ta projekt, vključno z gibanji za dostojna stanovanja in sosedskimi združenji.

Kako optimistični ste glede možnosti, da EU uresniči cilje zelenega dogovora?

Pri uresničevanju teh ciljev mora biti v središču socialna pravičnost, saj bo prehod, ki je pred nami, le tako pravičen in hkrati tudi okolju prijazen. Kot družba si moramo močno prizadevati za to, da bi vplivali na vlade in uprave na različnih ravneh ter dosegli cilje ob socialnem jamstvu ter z udeležbo in opolnomočenjem državljanov.

Uredniški odbor

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)

Avtorji prispevkov

Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Laura Lui (ll)
Agata Berdys (ab)
Kersten Thomas (tk)

Splošna koordinacija

Agata Berdys (ab)
Katerina Serifi (ks)

Technical support
Bernhard Knoblach (bk)

Naslov

Evropski ekonomsko-socialni odbor
Stavba Jacques Delors, Rue Belliard/
Belliardstraat 99, 1040 Bruxelles/Brussel,
Belgique/België

Tel. +32 2 5469476

E-naslov: eescinfo@eesc.europa.eu

EESO info izide devetkrat letno ob plenarnih zasedanjih Odbora. Na voljo je v 23 jezikih.

EESO info ni uradno poročilo o delu EESO. Ti dokumenti so objavljeni v Uradnem listu Evropske unije in drugih publikacijah Odbora.

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira (EESO info) in pod pogojem, da se povezava pošlje uredniku.).

02/2022